

Upravna razdelitev države

Kakor je vlada predlagala, je neresna in nevedljiva, poslanec dr. Hohnjec je to tako označil:

Mi smatramo v smislu ustavnega načela našega kluba samo razdelitev države na pokrajine, kojim se mora dati široka in učinkovita samouprava in samostojna avtonomija, za primerno izmiranje našega troimenega naroda in radi tega v interesu države.

Znano pa je, in priznано, da večina Hrvatov in Slovencev in tudi mnogo uglednih srbskih političarjev od vlade predloženi način notranje ureditve države obsoja kot nepravilen in nesposoben, da v istini uredi notranje prilike države. Svojo obsodbo je tudi izrekel odbor za razdelitev zemlje, kjer je bilo obče mišljenje, da bi predložena delitev bila neizvedljiva, ker je z ozirom na prirodne, ekonomske in socialne prilike popolnoma pogrešana. Poudariti pa je treba, da je vladni predlog tehnično sumarno in nedostatan izdelan. V istini se mora dobiti karja, v kojoj je začrtana predložena razdelitev države na oblasti. Veliko pa je vprašanje ali začrtane meje odgovarjajo geografskim in historičnim razmeram, ali so skladne z gospodarskimi, trgovskimi in prometnimi zahtevami, ali so upravičena s plemenskega, nacionalnega ali verskega ozira. To vprašanje se mora z vsi resnobo vzeti v ozir in v pretres. Mislim, da ga ni lahko parlamenta na svetu, v katerem bi bilo možno, da se predlog o tako važnem vprašanju, kakor je administrativna razdelitev zemlje, tako lahkomiselno in nedostatan izdelan, predloži poslancem. Narodnim zastopnikom se priporoča in od njih se pričakuje, da glasujejo za neko delitev zemlje, za katero večina ne more znati, ali je dobra ali ne, ker nima pravega vpogleda v razloge, ki bi opravdali tako delitev. Zato pa zahteva ne samo velevažna zadeva, za kojoj kakaj gre, marveč tudi čast vsakega poslanca, da se ta nedostatek odpravi.

Statistični material, ki se nanaša na razpolago, je tako boren, da se ne more ustvariti nobene prave sodbe ne o teritorialni obsežnosti po občinah, ne o njih naseljenosti, ne o prirodnih, ekonomskih in socialnih prilikah, ki so baje bile merodajne za predloženo razdelitev. Manjka vsako strokovnjsko obrazloženo tega predloga, ki bi stvarno — z realnimi razlogi — motiviralo, zakaj se je vlada odločila za tako razdelitev zemlje, ne pa za drugo, ki bi bila ne samo po mnenju našega kluba, marveč po mnenju mnogih drugih poslancev pravilnejša in veliko boljše za prilike v naši državi.

Predloženi načrt delitve zemlje je za to specijalno ustvarjeni odbor odklonil. Toda ta načrt je skozi vrata zakonodajnega odbora zopet prišel v parlament kakor žid, ki pride pri drugih vratih zopet v hišo, iz katere je bil vržen skozi vrata. Ta načrt ni vreden, da bi o tem razpravljali zakonodajni odbor. Ta odbor ne sme biti rešilna postaja za zakonske predloge, ki so v drugih odborih pretrpeli popolni polom. Zato iz prejšnjih razlogov predlagam, da se ta zakonski predlog vrne vladi.

Odrin in mi.

Te dni smo brali v dnevnikih kratko beležko, da upa Anglija nezadovoljno Indijo pomiriti s tem, da zaidevolji mohamedance. Če bodo ti mirni, se Angliji ni treba bati Indijcev. To je star način vladanja, ki se v narodno mešanah deželah navadno obnese: dobi in vlada! In Anglija se te ga vedno vladanja pridno poslužuje!

Njena svetovna moč kaže, da ne brez uspeha. Za nas bi bilo še nazadnje vseeno, na kakšen način kroti Anglija uporno Indijo, ali s tem, da podkupe mohamedance in zatira Indijce, ali tudi narobe. Ne more nam pa biti vseeno, da dotična kratka beležka o menja, kako hoče Anglija na račun balkanskih držav ohraniti svojo nadvlado v Indiji! Angleški lord Northcliffe je namreč mnenja, da se mora dati Turkom tudi — Odrin! To pa ni več šala! Visoki gospod Northcliffe si tega najbrž ni sam izmislil. Bolj verjetno je, da se je ta misel rodila v angleškem zunanjem ministrstvu. Kajpada, prijetna je politika, ki prinaša korist na škodo drugih. Da angleški diplomati niso abesolarni, ki nosijo kamenite tablice in gobice privezane na tablin okvir, ve ves svet, posebno še narodi, na katerih leži težka pest Britanije. To pest čutimo celo v Jugoslaviji. Anglija nas ponižuje, in prikrajuje, kjer nas le more. Prazna je seveda domneva, kakor da bi se nas Anglija že danes bala, a gotovo je, da angleška usesa ne morejo slišati, če se v Jugoslaviji govori o — Carigradu! Angleži je za čelo trgati po ušesih tudi vsakokrat, kadar so slišali govoriti o Carigradu na Ruskem. Le enkrat so Angleži med svetovno vojno dovolili, da so v Rusiji govorili o tem, kako bodo Rusi posadili križ na Hagijo Zofijo (turška mošeja v Carigradu, poprej krščanska cerkev), a to je bilo takrat, ko se je Aggležem v Belgiji slabo godilo. Da bo odločevala v Carigradu na en ali drug način Anglija, o čem ne more dvomiti, kdor prav pojmuje metode angleškega svetovnega vladanja. In sicer potrebuje in hoče Anglija takšen Carigrad, ki daleč naokoli ni ogrožen od nobene močne države. V trenutku za Carigrad sicer ni nevarnosti, a Britanija si ga hoče zavarovati tudi za bodočnost. En sam pogled na karto pokaže, da Odrin ščiti Carigrad od zahoda. In ravno zaradi tega hoče Anglija Tracijo z Odrinom dati Turkom nazaj, s tem Carigrad zavarovati in ob enem si nakloniti mohamedance celega sveta. Sicer bi imela Anglija tudi drugih sredstev do volj pridobiti si mohamedance, n. pr. da jim vrne Bagdad ali Jeruzalem, a svoje posesti Anglija ne da. Na tuj račun hoče priti do turške ljubezni. Če smo prav podučeni o mirovnih pogodbah, je Odrin sedaj v grških rokah. Angleži pa sklepajo: iz grške oblasti bi lahko na lep ali nelep način prišel kedar tudi v jugoslovanske roke in potem, da potem je po mnenju Angležev hrbet Carigrada — ogrožen. To pa ne gre prav v angleške račune ali kakor se glasi diplomatski izraz: to bi bilo proti angleškim interesom. Mimogrede omenjeno, sežejo angleški interesi čez vseh petero delov sveta. Misli bi kedo, da bi Jugoslavija videla Odrin v turških rokah rajši nego v grških, zakaj prej bi ga dobili iz turških rok kot pa iz grških. Ko bi ne bilo zopet — angleških interesov, da. Če bo dala Anglija par ocvirkov Turkom, bo brez dvoma zato zahtevala in tudi dobila druge važnejše koristi. N. pr. proglasitev nedotakljivosti Turčije v mejah, ki se bodo potegnile po volji Anglije. Morebiti celo protektorat nad Turčijo. Sedaj, ko ima Anglija Bagdad, Jeruzalem itd., lahko brez škode prizna Turčiji eno ali drugo in kdo se bo mogel zoperstavljati volji Anglije? Amerika ne bo zahtevala druga kot prosto pot po morju za svojo trgovino, drugih interesov krog Carigrada nima. To prosto pot bo Anglija dovolila. Francoska? Ima preveč opravka ob Renu in koncem koncev mora podpisati vsak papir, ki ga ji Anglija resno predloži. Iz samega strahu pred Nemčijo! Italija? Ne sme črhnik, zakaj Angliji je samo treba pokazati na črke SHS in Italija se sese de, kakor prazna vreča. Rusija? V dozdlednem času ne. In če se Angliji

posreči, da se proglasi nedotakljivost Turčije z Odrinom, odrine od Carigrada nevarnost Jugoslavije in Rusije. Kaj pa balkanske države? Enkrat smo imeli balkansko zvezo, a bila je takrat v interesu — Anglije. To je bilo takrat, ko je bilo treba oslabiti Turčijo, da bi ne mogla preveč pomagati Avstriji in Nemčiji, ko se je imel začeti obračun Anglije z Nemčijo. Ni kazalo začeti svetovne vojne, dokler so turške divizije stale v Skoplju in še višje. Da je bila balkanska zveza v interesu Anglije, se je pokazalo takoj, ko se je prvi mir sklepal v Londonu. Balkanskim diplomatom bi bilo ugodnejše, če bi bili sklepali mir s Turčijo v Carigradu, a to je bilo proti interesom Anglije. Anglija je s pomočjo balkanske zveze dosegla svoj takratni cilj. Krvaveli so drugi. Dandanes pa bi takšna balkanska zveza z ostjo proti Carigradu ne trajala 14 dni. In če se posreči Angliji, da raztegne turške meje nad Odrin, kdo si bo upal sploh sanjati o kakšni zvezi proti evropski Turčiji? Dokler bo Anglija prva sila na svetu, nikdo. Ali je pa morebiti ta ljubezen Anglije do Turčije kaj nenavadnega? O ne, to je čisto angleško. — Britanija hoče mirno prebaviti Mezo-potamijo in Sveto deželo, hoče potlačiti uporne Indijce, zato pa je naenkrat začutila planteco ljubezen do Turkov. Da bo prišlo tudi do zakona, je gotovo, za doto bodo preskrbeli drugi. V tem slučaju balkanske države. Zato pa naj bo naš zunanji minister posebej pazljiv, da ga dogodki ne prehitijo. Zanimivo je gotovo to, da se je isti dan, ko so prinesli listi vest o Northcliffovi izjavi, ki govori med drugim tudi o tem, da pripade Smirna Turčiji nazaj, da se je torej isti dan šel grškega generalnega štaba general Dusanis mudil v Beogradu in delal poseta pri naših odbojnih krogih. Da to ni bilo samo v osebno zabavo grškega generala, je umevno. Če je to bil točen odgovor na angleške želje, je znamenje, da naše zunanje ministrstvo vendar še živi in sicer krepkejši živi nego pod gospodom Paščem. Vsega zla tudi gospod Ninčič ne bo mogel odvrniti, gleda pa naj vsaj, da polna moč angleškega udarca ne bo zadela nas! F. S.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

V načelno razpravo o zakonskem načrtu za srezko, okrajno in oblasno samoupravo, ki se je vršila v okvirju pododbora za upravno razdelitev države, je v imenu Jugoslov. kluba posegel poslanec dr. Dulibič, ki je povdarjal, da ne more biti na temelju vladnega predloga nikakih razgovorov, ker je poln raznih negotovosti. Vlada ni predložila potrebnega suplementa, izpopolnila, iz katerega bi bila kompetenca in finančni delokrog natančno razvidna. Govornik je glasiloval proti vladnemu načrtu. Vladni predlog je bil sprejet z vsemi glasovi proti glasu dr. Dulibiča.

V generalni debati je nastopil poslanec dr. Hohnjec. Govornik je vidovdansko ustavo ostro napadel ter naglašal, da se nam obeta balkanska uprava. Med njim in predsednikom odbora Ljubo Jovanovičem je nastal oster prepir. Proti sta glasovala dr. Hohnjec in Moskovljevič (zemljoradnik), za vladni predlog pa so glasovali socialpatrijote.

V zadnji seji finančnega odbora sta poslance Pušenjak in Klekl zahtevala, naj se v dvanaštinah za marec in april določi kot eksistenčni minimum pri določevanju dohodkov — vsaj 10.000 K in ne 4800 K, kakor do sedaj. Dr. Kumanudi je izjavil, da tega ne more vpoštevati pri dvanaštinah, pač pa pri rednem budžetu. Demokratsi so s tem izdali interese svojih

volilcev. Samostojnežev sploh ni bilo k seji.

ITALIJA.

Orlando je kralju vrnil mandat in mu izjavil, da ne more doseči sporazuma z ljudsko stranko, ki je stavila pretirane zahteve. Kralj je pozneje konferiral s predsednikom senata Tittionijem, z De Nicolo, Giolijem in končno z zunanjim ministrom Della Toretto. Po odhodu Giolittija je kralj pozval Bonomijsa in ga prosil — naj se še enkrat predstavi parlamentu in zahteva glasovanje o zaupnici. V političnih krogih zatrjujejo, da parlament ne bo dal Bonomijsu zaupnico. V kratkem bodo razpisali nove volitve, ki bodo znatno olajšale politično situacijo v Italiji.

CEHOSLOVASKA.

Rudarsko stavko so končali s sporazumom, ki je bil podpisan v ministrstvu javnih del. Obe stranki sta izrekli ministru Tučnyju za njegovo požrtvovalnost popolno in prisrčno zahvalo.

ANGLIJA.

Londonški poročevalec „Agence Havas“ javlja iz Pariza, da Anglija najbrže ne bo ugodila želji Francije, ki zahteva nekako predposvetovanje zunanjih ministrov, katerega bi sledila gospodarska konferenca v Genovi. Konferenca se bo gotovo vsila dne 8. marca.

O Rusiji.

Stališče Rusije je sovjetski delegat Radek tako le označil napram dopisniku pariškega lista „Matin“: Kar se tiče predvojnih dolgov, ni nikjer še rečeno, da jih Rusija ne plačati, a gre zato, kedaj jih plača. Francija nalašč baš sedaj toliko sili k plačilu — ker ve, da je v Rusiji finančna kriza. To krizo bi rada še povečala, zato pa oporeka tudi temu, da je Rusija v stanu dati najboljšo garancijo za povrnitev predvojnih dolgov, kakor hitro si iz sedanje krize opomore. O mišljenju francoskih državnikov, da so skupni interesi med Rusijo in Nemčijo — pravi Radek: Če bo Rusija kakor Nemčija obsojena na smrt, potem se pred svojo smrtjo še 150 milijonov Rusov in 70 milijonov Nemcev skupno upre sil. K sreči položaj se ni tak. Na eni strani so takozvane zmagovite države, ki so hudo trpele v vojni, a na drugi pa zemlja, katere so sovražniki ni dotaknili in naravno je, da se mora vse strniti v dela za obnovo upoštenih krajev. Političnih dogovorov — med Rusijo in Nemčijo ni. — Danes nihče več ne verjame, da se lahko izvede versailleski dogovor. Obstaja že tajni pokret za njegovo revizijo. Angleška vlada je lahko zadovoljna, da so bolševiki v Rusiji na vladni. Kaka druga vlada ne bi zahtevala samo, da se vrne Finska, Poljska in pribalitiški kraji, temveč tudi to, da zavzniki izvršijo nekdanji dogovor, ki je Rusiji obetal Carigrad in Poznanjsko.

Iz Rusije. Zbor ljudskih komisarjev na Krimu je odobril in odposlal delegacijo v Carigrad, da od tam izvede trgovsko zvezo z Bolgarijo. — Železniška komisija v Moskvi je naročila v Nemčiji 700, na Švedskem pa 1000 lokomotiv. 135 lokomotiv od tega naročila je že prispelo v Rusijo, pošilja se še čez Windave — Reval — Nawa. V Petrogradu jih bo sprejemala neka posebna komisija in dodelovala prometu. Predsednik češke trgovske misije v Moskvi Girsar poroča o trgovskem dogovoru med Rusijo in Ukrajino. Po slika je s Češko in Rusijo sklenila dogovor radi tranzitnega prometa.

Kongres delavstva daljnega iztoka, ki se je vršil v Moskvi, je prvič pokazal iztočni delavski problem. Na iztoku je imperijalizem v polnem ovratu in izkoriščanje je še v duhu starih Španjolcev nekda v srednji in južni Ameriki. — Strašno sliko je podal korejski delegat iz svoje domovine in svojega stanu pod japonskim jarmom.

Japonci imajo vse v rokah in korejski živeli se splošno izkorišča, delavski razred pa še posebej. Kljub temu je 450 strokovnih zvez z več stotisoč članov. Delavsko življenje je pa tudi v sami Japonski zelo težko, kakor poroča japonski zastopnik. Japan je zelo industrijalna, pri tem pa najimperijalistična država na Iztoku. Delovnim slojem se nalagajo strašna bremena. Sam militarizem žre 45% vseh državnih dohodkov. Po mnenju delegata je washingtonska konferenca samo odgodila oborožen konflikt med vesilami, ki išče o koristi na Iztoku. Zapadni kapital se interesira za Iztok samo le radi sirovin, za pomoč v razvoj produktivnih sil pa nima volje, ker se nada, da bo prej ali slej vse sveže izrabil. Na sami washingtonski konferenci se je pokazalo, da ne kaže dvigniti kitajske industrije s pomočjo inozemskega kapitala, ker bi se ta na predek kosal s kolonialno politiko velikih sil. Iz tega vidika izražajo vsi iztočni delavski zastopniki tudi zahtevo nacionalne samostojnosti in osvoboditve. Z razrednega stališča pa zahtevajo demokratično republiko, socializacijo zemljišč in večjih industrijskih podjetij z delavsko kontrolo. — Kongres se je vršil v okrilju boljševizma in vidi se, da komunistični voditelji v nobenem oziru ne vsiljujejo iztočnim delavcem svojih metod in da z največjim taktom netijo pokret za narodno samoupravo.

Beleške.

Zemljoradniki o vladnih strankah. Njihovo centralno glasilo „Selo“ piše: „Radikali kakor demokrati so predstavniki velikega kapitala v delu in velike posesti na vasi. Vsa razlika je v tem, da so radikali bolj iskreni dočim demokrati pod krinko demokratičnih principov skrivajo svoje kapitalistične in bankokratske cilje. Enim kakor drugim je cilj, da se obrzdi veliki kapital in da ostane oblast v njihovih rokah na škodo zemljoradnikov. Demokrat so po svojih besedah sli v skupščino, da dajo jugoslovanstvu v ustavi životvorno silo in da se reši agrarna reforma. A kaj so storili? — Jugoslovanstvo so izdali, agrarne reforme pa niso rešili, ker jim njihova bankokracija ne da, da bi se seljak ekonomsko osvobodil. In po vsem tem potepanju svojega programa, so postali demokrati še predstavniki reakcionarstva v naši državi. Zloglasni zakon o zaščiti države s svojim tepanjem ustave in državljanskih pravic je ustvaril policijsko silo enako vladarskimi v nekdanji Srbiji. Ogi, ki so izdali jugoslovansko idejo in ustvarili hrvatsko vprašanje, oni, ki so izdali agrarno reformo pod vplivom bankokracije, oni, ki teptajo državno pravico in svobodo, nimajo pravice, da se nazivajo demokrati. Pristojalo bi jim nazivanje reakcionarji, to je po njih dosedanjem delu dostojno ime. — Najmanj pa imajo pravice, imenovati se zastopnikom zemljoradnikov, to pa zato, ker v vsem predstavljajo bankokracijo, ki davki zemljoradnika, kakor kaka pošast“.

Albanija je našim generalom in prvostopenim politikom preteveza za vzdrževanje silnega militarizma, Italijanom naboje puške, ki je za vsak slučaj naperjena proti celemu Balkanu. — Nemcem pa torišče dela in za služka miroljubnim in kulturnim potom. Dopisnik sarajevske „Večernje Pošte“ javlja iz Skadra, da se nemška industrija od dneva do dneva bolj razvija v Albaniji. Če bi človek poslušal našega Spalajkovića in še nekatere druge, ki venomer slikajo vse Albance kot krvoločne divjake na vedni preži, bi moral misliti, da je sploh to nemogoče. Temu pa ni tako. Tudi Albanci imajo smisel za napredek. V Skader so prišli odposlanci nekega berlinskega industrijskega društva in sedaj se pogajajo z albansko vlado radi koncesije za zgradbo električne železnice Skadar—Lješ—Sv. Ivan Medua in upeljavajo električne razsvetljave v teh krajih. Teren od Skadra do Lješa je zelo težaven, reka Drina strašno razjeda in poplavlja, pa nemški strokovnjaki menijo, da se bodo dale vse zapreke premagati in da se to z dobro regulacijo še v drugih ozirih mnogo pomagalo. Za zgradbo te železnice so se že dosedaj zjediniili glede svote od 1.200.000 mark v

srebru. Razven Berlina posvečuje tu di Dunaj veliko pozornost Albaniji. — Tudi iz Dunaja se mudijo odposlanci v Skadru. Trije višji uradniški organi zirajo celo policijo. Dopisnik trdi, da imajo Albanci do Nemcev, toliko zaupanja, da so iz Berlina zaprosili nekega oficirja, ki bi jim vojaštvo organiziral. — Če bi se mi ravnali po nemškem vzgledu, bi imeli mnogo koristi in ne glede na to, — marsikaj slabega bi si prihranili — trpljenje naših mladeničev po albanskih pečnanih in pa obtožbo pred zvezo narodov.

Zanimiva plat rudarskega procesa v Tuzli. Vse politične sodniške obravnave, ki so se vršile pri nas od jedmjenja sem, so se izkazale kot blamaža za razne upravne oblasti. Beograjski proces proti atentatorjem se je spremenil v obtožnico proti nekulturnemu in nečloveškemu postopanju policije in notranjega ministrstva (to je Svetozarja Pribičevića). Kakor z atentatorskim procesom je tudi s procesom proti tuzlanskim rudarjem, ki dokazuje divjaško postopanje policije in žandarmerije. Rudarji v Kreki so zahtevali povišanje plače, kar jim pa ni hotela dovoliti uprava rudnika, radi tega so stopili malo pred Božičem 1920 v štrajk. Sarajevska vlada je izdala na to nalog, ako se ne vrnejo rudarji tekom treh dni na delo, naj se odpušijo in vržejo z ženami in otroci vred iz stanovanj. Delavci, povečini katoli Slovenci, da se izognejo nasilnemu pogonu iz eraričnih stanovanj, so se razleži, da proslavijo v miru Božič, krog po kmetski okolici z namenom, da se vrnejo zopet k delu, ko bo končana ta stavka. Okružni predstojnik, znani nasilnik Grudič, pa je sestavil v Tuzli svojo posebno gardo od 30 ljudi in jo poslal z orožniki vred proti rudarjem v vas s poveljem, da pomečejo iz erarnih stanovanj pohištvo, žene in otroke stavka očih rudarjev, ki so bili na kmetih, ker so hoteli v miru preživeti božične praznike. Radi tega je prišlo do spopadov: gardisti so napadli rudarje, rudarji so se branili, narkar so jih gardisti in žandarji prebatinili in odirali v tuzlanske zapore. V Tuzli jih je zasliševal Grudič in neki podpolkovnik. Vseled batin in skrajno slabega postopanja je umrlo v preiskovalnih zaporih več rudarjev. Zda se vrši sodna razprava proti onim rudarjem, ki so slučajno še ostali pri življenju. Najbolj senzacionalno je na celem procesu službena obsodba okružne oblasti, po katerih bi se lahko ugotovilo postopanje Grudiča proti rudarjem. Politični pristav Lukerdič, ki je bil v Tuzli v dobi Grudičevega paševanja, katerega veže uradna tajnost, je pustil protokolirati, da je izzval ta Grudič nereda in mučenja med rudarji. Lukerdič obtožuje Grudiča, da je na čisto protizakonit način postopal, povzročil prelivanje krvi in tudi sedanj proces. Čudno je samo pri celi zadevi še to, da je izzivaš na prelivanje krvi in rudarskega procesa — kr. okružni načelnik Grudič v Beogradu kot načelnik v notranjem ministrstvu, mesto da bi sedel mesto rudarjev na zatožni klopi v Tuzli.

Slabo uradništvo. V sarajevskem „Narodu“ kritizira neki S. G. ono vrsto uradništva, ki po strankarskih nagibih in interesih izhaja iz Srbije ter se pošilja celo v prečanske kraje. Pisec pravi, da ti uradniški niti za južno Srbijo ne veljajo, pravi, da se je čulo celo od srbske strani proti njim dosti pritožb. Neka Srbkinja iz Novega Pazara jih je takole označila: „Prej so imeli Turki prav, ker je bila njihova oblast, danes pa imajo bogatejši od njih še vedno prav, ker si z denarjem podkupljajo naše načelnike in druge činovnike“. — Ti kraji so neposredno izpod Turške prišli pod srbsko upravo in zato ni čuda, da je novi uradnik hodil po stopinjah prejšnjega. Turška uprava je v bistvu in duhu ostala, ostal je baksis in ostale so zlorabe oblasti po brezmejni samovolji. Višji oblastniki, ki so nižje pošiljali, se niso brigali dosti za njih socialno in gospodarsko stališče, plačo so jim na kratko in pičlo odmerili, češ, saj ti ni samo plača za življenje, imaš vendar oblast — in lahko baš dosti zaslužiš. — Partija te uradnike pošilja, da s korupcijo redijo sebe in pomagajo tudi partiji. Zato je pa tako, razne komisije, ki so proučevale položaj po Sandžaku in južni Srbiji,

so morale to potrditi. H koncu pa opozarja pisec državniške, da skrbno pregledajo vsakega uradnika predno ga pošljejo iz Srbije v prečanske kraje in naj ne pozabijo, da ti kraji — prečanski, novoosvobojeni, ali kakorkoli se že imenujejo, niso prišli izpod Turške. V Bosni in Hercegovini je Avstrija samo prva leta po okupaciji iz feldvebelov delala načelnike, pa se je kmalu premislila ter potem strogo pazila na kvalifikacijo uradništva.

„Srpski Književni Glasnik“ je izdal poziv na vse javne delavce, da izrazijo svoje mišljenje o našem državnem in narodnem problemu. „Obzor“ piše o tem ter zaključuje svoj članek takole: Glasnik bi rad odgovor v 500 oesedah. Na vprašanje ima pa že več raznih odgovorov z eno samo besedo ali kratkim izrekom. N. pr. v Beogradu so že odgovorili: Amputacija. V Zagrebu: Konfederacija. V Splitu pa: Jugoslavija. V Ljubljani: Avtonomija. V Sarajevu: Velika Srbija. V Evropi: Balkan — mi pa odgovarjamo le: Nove volitve.

Atentatorja Alijagića, ki je ubil ministra Draškovića, so obsodili v Zagrebu na smrt. Rudolf Hercigonja, ki je bil duševni oče tega čina, se je pa še pravočasno umaknil in beograjski radikalni listi so začeli pisati, da je okrovičel in nekaj zaveznik tega — Hercigonje minister Svetozar Pribičević. Vse mogoče odnošaje teh dveh je začel razkrivati „Balkan“ z očividno tendenco, da tudi Pribičeviću pripada del inicijative pri tem atentatu. O tem se je pisalo nekaj tednov, potem pa je vse pleglo, sedaj pa prihaja Protičev „Radikal“ z objavljanjem pisma, katero naj bi Hercigonja pisal Pribičeviću. V pismu so odprta namigavanja na gre Hercigonja v Ameriko, skratka, pismo se vzor korespondence dveh zaročnikov. K temu pismu se pristavlja še „objava“ — potni list, izdan od Pribičevega ministrstva Hercigonji — kot državnemu kurirju. To je že stara stvar, da se na tak način dela politika v Beogradu, iz življenja in smrti se kuje politični kapital, zarote in intrige niso nepoznana sredstva, pa pri vseh teh strašnih metodah bo na stvari le nekaj, kurirska objava še več govori kot pismo. Pismo se lahko lingra, lahko se piše tudi po naročilu, kaj je z „objavo“, z uradno listino, se bo menda pa le dalo dognati, ako je poštenost in pravica, v prvi vrsti pa nepristranost na odločujočih mestih. V tem slučaju pa je nujno potrebna tudi revizija Alijagičevega procesa in če je res, da je minister pajdaš čloka, ki je vodil ta atentat, potem mora sodba drugače in na drugo stran izpasti.

Sv. Pribičević je po objavljenju pisma Hercigonje držal svojim pačdašem v demokratskem klubu zelo dolg govor, v katerem skuša dopovedati, da njega že od nekdaj preganja usoda s samimi zarotami in raznimi fingiranimi pismi, kakor sedaj. Napada seveda tudi Protiča, samo o Hercigonji nima kaj povedati. Pravi, da je govoril z ním samo enkrat, ko je bil v neki deputaciji narodnih preganjencev. To je vse; značilno je, da v celém govoru, polnem samohvale, niti z eno besedo ne zadene drugega očitanga — kurirske objave, katero je Hercigonja dobil od njega kot ministra policije, oziroma od njegovega prvega sekretarja. Za njim govori poslanec Wilder, ki je po objavljenem pismu nekaj posredovalce med ministrom in Hercigonjo. Tudi njemu se zdi vse izmišljeno in lažno. Tudi proti njemu, velikega narodnjaku, so bile že večkrat naperjene enake zarote. Pribičević je napadel Protiča, Wilder pa napada dr. Ivančiča. Seveda tudi on Hercigonjo komaj pozna, po preobratu je govoril z ním samo dvakrat. Ko sta oba dva izpela svoje slavospeve, na katerih ni od stvarnosti niti sence, so njima pačdaši izrazili svoje popolno zaupanje. Kaj drugega se itak ni dalo pričakovati. Pribičević bo v krogu svojih pajdašev vedno dobil zaupnico, pa naj ima to ali ono na vesti, saj je vendar znano, da so stranke današnjih oblastnikov personifikacija politične nemočale.

Avstrijske navade v Jugoslaviji zasleduje mostarski list „Delo“ in prinaša za primer vest, da hođi po Mostaru od hiše do hiše fabrikant patrijotičnih slik, da pa njegove ponudbe bolj učinkujejo, ga spremlja — po-

licaj, ki si prav dobro vsakega zapomni, ki nima smisla za patrijotizem, ter ponudbo odbije. Fabrikant nima dosti od tega: 80 procentov, ostanek 20 pa gre baje v korist zaščite dece. Ha slučaj je sicer malenkost, ki je pa zelo značilna za današnjo dobo.

Dnevne novice.

Shod SLS v St. Petru niže Maribora se je vršil dne 12. februarja. O političnem in gospodarskem položaju je poročal poslanec Zebot. Po shodu se je vršil občni zbor krajevne politične organizacije. Za načelnika je zopet izvoljen župan Ljudevit Flušker.

Zupanska tečaja v Poljanah in Sv. Križu na Murskem polju sta se vršila 7. oz. 8. februarja. Predavali so: okr. glavar dr. Logar o občinski upravi, uradovanju in domovinstvu, poslanec Zebot o davkih, davčnih napovedih, prizivih ter o lovskega zakonu; načelnik Zupanske zveze poslanec Stanovnik pa o uradnih knjigah in raznih za občine praktičnih zadevah. V Poljanah se je ustanovil okrožni odbor Zupanske zveze za političansko kotlino z načelnikom županom Krtakom iz Studenice, v Križevcih pa za celi ljubumerski okraj (načelnik župan Jakob Stuhec).

„Narod“ je zgubil pamet. Uže leni g. Urek je objavil v „Kmetijskem listu“ malenkostno obsodbo bratov Počivavšek iz Imenega, ker sta očitala Ureku na shodu 200 milijonov, katere so prejeli slabostojni od Pašiča. Urek je razbobsal Počivavška kot žrivi huiskanj „Straže“ in „Gospodarja“. Za „Kmetijskim listom“ je prišepal „Slov. Narod“ in preleva v dolgi notici isto kot „Kmetijski list“. „Narod“ je čisto pozabil, kako je očitil g. dr. Kukovec na shodu v Središču in v tiskani besedi v „Novi dobi“ in „Taboru“, kako da taji korumpirani Urek, da je dobila SKS stotisoče iz demokratskih rok! Demokratje so plačali samostojnim izdajicam še pred pohodom v konstituantno na stotisoče, drugo pa je še pridal pozneje Pašič. Zakaj neki po toži surovina Urek „Straže“, „Gospodarja“ in zemljoradniških glasil, ki so kot prva prinesla vest o 200 milijonih. G. Urek se v svoji divjaški pobeslosti vedno zažene v nedolžne kmete, in jih tira pred kako zakotno sodnjo, a nad one, ki bi mu lahko dokazali vso njegovo podkupljivost, izdajstvo in breznačajnost, pa se ne upa. Brat Počivavšek še bosta maščevana. „Narod“ pa naj v drugič vsaj nekoliko premisli, predno začne šepati na iz „Kmetijskega lista“ izposojenih bergijah.

Dober nasvet vodstvu Samostojne. Skrajni čas je že, da pregleda Samostojna svoj program ter ga prikroji sedanjim razmeram prikladno. Samostojna naj da stranki zanesljivo ime in to še pred volitvami. Slovenski kmet bo radi slabostojne politike v Beogradu kmalu rešen vseh težav, ker bo prišel na hoben. Delavcev naj slabostojni nikar ne vklejajo v svojo stranko, ker bodo začeli kmalu gladu in pomanjkanju kapati Abrahamu v naročje. V stranki bodo ostali samo še liberalni učitelji, spekulant, vojni dobičkarji, bankirji in ministri, ki so si napravili premoženje.

Slabostojna brezbriznost glede razbremenitve davkoplačevalcev. V finančnem odboru je zahteval naš Jugoslovanski klub, naj se določi pri dvanajstih na marec ter april okstenen minimum pri določevanju dohodkov vsaj na 10.000 K, ne kot dosedaj, 4800 K. Predlogu našega kluba so ostro nasprotovali demokrati, a samostojnih poslancev ni bilo niti na sejo. Finančni minister dr. Kumanudi je izjavil, da se bo oziral na predlog Jugoslovanskega kluba pri rednem proračunu, a ne pri dvanajstih.

Važno za lastnike vozov na vzmeteh (fedrih). Vozovi na vzmeteh (fedrih), to so vozovi na fedrih, ki niso blaker ska kakor kočije, landauerji, breki, marveč druge vrste n. pr. takozvani navadni koleselji in „zapravljivčki“, brez strehe in slično, plačujejo to takso samo tedaj, ako se uporabljajo izključno za osebo in rodbino lastnika (za luksus). Ako jih pa redno uporablja lastnik poleg tega tudi za prevažanje svojih potrebščin, pridelkov ali blaga na pr. mleka, zelenjave, mesa, manufakturnega blaga itd. ne plača nikake takse. Stranke, ki so že po-

od finančnega odbora. Finančni odbor je sklenil pozvati na odgovor vse one, ki so napravili te izdatke brez potrebnega odobrenja. To se pravi: Platili bomo, samo povrh in radi lepšega se bo popisalo nekaj pol papirja za razne brezpomembne projekte.

Dobro zdravilo. Sarajevska pošta na direkčija je ustavila pokrajinski upravi telefon za en dan. Ta korak je podvzela direkčija, ker jej dolguje pokrajinska uprava 11 milijonov, katerih noče ali ne more izplačati.

Primer vojaške justice. Hrvatska Obrana poroča, da je dobrovoljec Stjepan Mihaljevič iz ljubuškega okrožja, ki se je boril na solunski fronti in je edina opora stare matere, ki je dva sina izgubila v vojni, je že četrto leto v preiskovalnem zaporu žetske divizije v Baru (Crna gora) radi razstavljanja Velikanstva in hujškanja proti državi. Kako se more taka obtežba navaliti na človeka, ki se je boril za to državo, je čudno, še bolj čudna pa je vojaška justica, ki štiri leta preiskuje. — Pokojni posl. Fra. Bunčič je radi tega slučaja večkrat interpelel pri vojnem ministru, odgovora pa ni udekal. — Bogzna koliko bo še enakih in podobnih slučajev.

Pomanjkanje učiteljev v Južni Srbiji je tako občutno, da manjka samo v tem delu naše države nič manj kakor 319 učiteljskih moči. Mnogo je pa krajev, kjer vsled pomanjkanja učnih moči ne morejo ustanoviti nujno potrebnih šol.

Radi žalosti se je obesila na kuhinjo v svoji kuhinji v Zagrebu Sava Rajnovič, soproga žel. nameščenca Simona Rajnoviča. Ze dolgo časa je bolehal na melanholiji in govorila, da se bo s sama končala življenje. — Obeseno in že mrtvo jo je našel njen mož v kuhinji.

Smrt blage žene nam poročajo: V Kozmicah pri Sv. Trojici v Halozah je umrla 4. februarja preblaga vdova — mati tukajšnjega č. g. župnika o. Petra Zirovnik v starosti 75 let. Pokojna je bila skrbna, darežljiva, pobožna in vsestransko spoštovana žena, kar je pokazal njen, 6. februarja ob mnogoštevilni udeležbi, sošedov, prijateljev in znancev, se vršajo pogreb. K zadnjemu počitku jo je spremljalo šest č. duhovnikov in na grobu jej je govoril v slovo do solz ganljive besede mnogoč. g. Iv. Mlakar, kr. vojni kuratelj Ptuj. V miru polivaj zlato srce in vživaj zaželeni večni mir in pokoj.

Velika tramvajaska nesreča se je dogodila v sredo zjutraj v Dubrovniku. Tramvaj, ki vozi iz Gruža po večini diake v mesto, se je sredi mesta splozil na zledenem tiru in prevrget. Pri prči so bili mrtvi 3 dija ki edag konduktor je čez nekaj ur umrl v bolnišnici, 16 dijakov še pa leži po večini težko ranjenih. Hudo so se ponesrečili tudi nek orožnik. — Merali so mu amputirati nogo. Celo mesto se nahaja pod težkim in žalostnim utisom te nesreče.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 301–302%, francoski frank stane 26% naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 4.25 do 4.30, za 100 češkoslovaških kron 581 do 582, za 100 nemških mark 155%–156% in za 100 italijanskih lir 1500 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone

1.65 centima. Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja padla za 5 točk.

Vajenca iz poštna hiše, ki je dovršil nekaj srednjih ali meščanskih šol, sprejme takoj tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Iz Ptuj.

Umrl je dne 10. t. m. znani veletržec z vinom Konrad Fürst v 70. letu svoje starosti. Za Kaiserjem je bil menda najpremožnejši vinski trgovec in je zapustil veliko premoženje. Bil je tudi akcionar „Petovje“ in član nadzorstva V Orniševih časih je igral kot njegov politični nasprotnik, ki ni bil zadovoljen z Orniševim mestnim gospodarstvom, važno lokalno politično vlogo. Izdal je tudi knjižico s ptujskim mestnem gospodarstvu, v kateri je ostro kritiziral Orniševovo delo. Ustanovil je „Spar- und Verschussverein“, katerega načelnik je bil.

Zaprtil sta od 9. februarja dekliška meščanska šola in mestna dekliška šola, ker nimata drv in premoga. „Ptujskemu listu“ z dne 12. februarja se smili učiteljstvo, ki je poučevalo — pri 6–8 stopinj, ne omenja pa otrok, ki so tudi zmrzovali. Učiteljstvo se zavije v kožuhe, revni otroci pa jih nimajo.

„Predpogoj“ za nadaljni razvoj demokratske misli v Ptuj je družabnost, modruje filozof „Ptujskega lista Zelo duhovito!

Drava je do polovice zamrznjena in nosi snež.

Ogenj. Dne 8 t. m. dopoldne je začelo goreti v dominikanski vojašnici. Ogenj se je hitro širil, a požarna bramba ga je s pomočjo vojaštva ugasila.

Iz Maribora.

Shod v Kamnici se je preložil z ozirom na cerkveno tridnevnico na nedeljo dne 26. t. m. po rani maši.

Mariborske JDS politične koritaje krog „Tabora“ in do skromnega dr. Franjo Lipolda pa do šofarja Smrekarja se silno hudujejo na dr. Kukovca, ki je v svoji govorniški grtzi v Središču izbruhal iz sebe dolgo zavirano tajnost o stoletsočakih s katerimi so kupovali demokratske samostojne koritarje. Dr. Lipold in Smrekar sta menja, akoravno se kupčija s Samostojno nj obnesla, bi se jo bilo vendar le moralo zamolčati, ker znači umazan in velik neuspeh policajdemokratske politike. Res bridko je, ako morajo slovenskega JDS voditelja obsojati radi nepremišljene blebetavosti ljudje kot dr. Lipold in kopitar Smrekar.

Tudi narodni socialisti so na zadnjem Kukovčevem shodu zajahali demokratske kljuse in so rohneli proti „klerikalcem“. Ta nova orijentacija bo gotovo popolnoma spremenila politični položaj v Jugoslaviji. Demokraciji morajo imeti vedno pometajo za seboj. Na deželni imajo kot „štifelpuceri“ slabostnejše, po mestih pa narodne socialiste.

„Tabor“ je dobil novega „šefredakterja“ v osebi advokata dr. Reismana, po domače dr. „Slamorezca“. Mož bo dal „Taboru“ vse svoje demokratske sile na razpolago. Neizčrpen je ta veliki demokrat. Piše se ženj dolge uvodnike, krega se s celim svetom, deli demokracijo in „klerikalcem“ zveličavne nauke in osrečuje je mariborsko ozračje z novimi svetovno političnimi metodami. Kdo bi si upal pred leti samo misliti, da bo iz tega skromnega možicelja postal tak duševni velmož. Če kje na svetu, pri dr. Reismanu se lahko trdi, osobito z ozirom na njegove žurnalistične darove: „Iz malega raste veliko“.

Stavba Gospodarske banke zraven frančiškanskega samostana se prične dne 1. marca. S tem dnem bodo stranke v stari hiši, katera se bo podrla, odšle v druga stanovanja. — Stavba bo vsaj 4 nadstropna. Poročilo „Tabora“ in „Jutra“, da je mestna občina sklenila podariti za stavbo del parcele na Aleksandrovi ulici, je netočno. Gospodarska banka se, kakor nam znano, za ta kosček ceste nikakor ne pogojuje, ker ima sama dovolj veliko stavbišče. „Taboru“ bi radi naši banki, ki se je v Mariboru prva olunačila zgraditi veliko poslopje, radi metali polena pod noge. Nobene resnosti ni pri mariborskih demokracijah.

Obrtno predavanje. V sredo, dne 15. februarja ob 8. uri zvečer se vrši v dvorani Kat. mojsterskega društva (Votrinjska ulica) predavanje za obrtnike v Obrtni zvezi. Priidite polnoštevno!

Iz mestne stanovanjske komisije je izstopil njen član Fr. Zebot. SLS je predlagala na njegovo mesto mizarjskega mojstra in hišnega posestnika g. Antona Viher.

Vojaki se pritožujejo, da so polni uši, ne samo oni iz Negotina in Zaječarja, temveč tudi oni iz Maribora. To nas malo čudno dirne. Če so uši v kakli stari, nekdanji turški „karauli“ — Bog pomagaj, v Mariboru, v miredobni garniziji bi jih pa res ne bilo treba. Bili smo vajeni, da se pri vojaki vsak, celo cigan in čikoš iz pustinje zlika in osnaži, sedaj pa vidimo, da se od doma še tako snažni fantje v nekaj skoz in skoz čistih prostorih nalezajo uši. Čudne pojme o snagi in higijeni morajo imeti današnji vojaški „starešine“. — Po cesti srečujemo oddelke vojakov, vsak ima v rokah culo ušivega perila in obleke, neprestano romajo v neko barako, kjer se baje čisti. To čiščenje je pa seveda, sodeč po tem, kar vidimo v kasarnah, precej dvomljivo. V kasarnah se stara ušiva slama zmeče enostavno na dvorišče. Tu se uši lepo razplodijo, razležajo in prav kmalu preselijo zopet v novo slamo. — Po cestah srečujemo prav zanemarjene vojake, „šinjela“ se drži slama in staro blato, čevlji še niso videli mase, od gamaš, čisto tudi hlače se ce-frajo cunje. Vse to smo že videli na fronti v mirni dobi še pa ne.

V dobi krutosti. V hiši štev. 344 v Lajterspergu pri Mariboru imata oboj sinova lastnika hiše stanovanje obstoječe iz male sobice in kuhinje. Eden sinov se je pred nedavno po 18-mesečnem službovanju vrnil od vojakov, drugi sin je pa bil pred kratkem poklican v vojaško službo. Sin, ki se je vrnil od vojakov, uporablja kuhinjo kot delavnico, ker je po poklicu mehanik. Nekemu v Lajterspergu štev. 250 stanujočemu delavcu se je s pomočjo socialdemokratskega župana Poschaukota in občinskega pisarja Schnuderla posrečilo doseči, da mu je stanovanjska komisija na okrajnem glavarstvu nakazala stanovanje imenovanih bratov. Na tozadevni priziv ni dalo okrajno glavarstvo mariborsko nobenega odgovora, pač pa je odredilo, da

se s pomočjo omožništva izprazni to stanovanje. V navzočnosti občinskega stražmojstra v Lajterspergu in občinskega pisarja Schnuderla je bilo dotično stanovanje ob odsotnosti lastnika s silo odklenjeno in vse imetje obeh lastnikov sinov, kot pohištvo, obleka in perilo postavljeno na cesto. — Tako se torej postopa z osebami, ki zvesto in požrtvovalno opravljajo vojaško službo, za svojo požrtvovalnost se jih vrže enostavno na cesto! To so najlepše cvetke sedanje demokratske samostojne vlade! Radovedni smo, kako bo tozadevni priziv reši pokrajinski namestnik v Ljubljani. Dne je pa ugotovljeno: Živimo v dobi krute brezobzirnosti!

Uradovanje v občinskem uradu Krčevina pri Mariboru. V občinskem uradu Krčevina vladajo prav čudne razmere. Gospod župan in tajnik ne prihajata niti ob uradnih dnevih redno v občinsko pisarno, če pa pride kak stranka ob ostalih dneh, sploh ne more opraviti svojih poslov. Kdo naj povrne ljudem stroške nepotrebnih potov in zamudo časa? Ze to nadstuje, da se nahaja občinski urad na koncu občine, v hribečkih, zato si naj politična oblast malo natančneje ogleda poslovanje te občinske pisarne. Ljudje se tudi pritožujejo nad neprijaznim in celo odurnim obdevanjem g. župana s strankami. Nedavno se je moral pred okrajnim sodiščem radi takega postopanja zagovarjati. Obsojen je bil na denarno globo. Če to ne bo zagleglo, pridemo z natančnejšimi podatki, ki bodo g. župana malo vzdrami-li. Krčevinski občan.

Nabavljajna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru, r. z. z. o. z., ima svoj redni občni zbor v sredo, 15. februarja 1922 ob 6. uri zvečer v poročni dvorani okrož. sodišča s sledečim vspeedom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika, poročila nadzorstvenega odbora glede delovanja upravnega odbora in bilance in razdelitev čistega dobička. 2. Zadolžitve zadruge. 3. Slučajnosti. Ako ob določen uri občni zbor ne bi bil sklepčen vrši se pol ure pozneje pri vsakem številu članov. Bilanca je članom vpogled v zadrugni prodajalni, Stolna ulica 5.

Na izvanrednem občnem zboru krojačev v Mariboru je bilo sklenjeno sledeče: Radi velike draginje in vednih valutnih sprememb se p. n. obištvno naproša, da v teku 15 dni poravnano sedanje krojaške račune, ker bi bili krojači sicer primorani pri računih valutno nestanovitno vpoštevati, kar je že tudi v trgovini običajno. — Krediti pa se sploh odpravljajo, ker tudi krojač mora vse v gotovini plačati. — Načelstvo zadruge.

Razne novice.

Zdravnik Bilz umrl. Pred nedavno je g. Draždanih na Nemškem umrl slavn zdravnik Bilz. Spisal je mnoge knjig, kot n. pr. „Naturheilkunde“, ki so že izšle v dveh milijonih izvodov in so skorodane prevedene v vse kulturne jezike.

Revizija Landrujevega procesa. Iz Pariza prihaja vest, da bo Landru doseči revizijo njegovega procesa. Landrujev zagovornik je obvestil ministra pravde, da je neki blaznež par dni pred Landrujevo aretacijo izkopal na pokopališču v Gambaisu človeške kosti, jih skrivoma nesel v vrta Landrujeve vile in jih tam zakopal. Zdi se, da bo minister na temelju tega obvestila odredil obsežno preiskavo.

MALI OGLASI.

Žepne ure precizijske in stenske popravljaja najsolidneje tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica štev. 16. 11–30

Vinski KAMEN

kupuje po najvišji ceni VID MURKO, trgovec, Meljska cesta 24, Maribor. 49

Manjše kmetsko posestvo se išče v najem. Ponudbe na Pohar Matija, Sv. Ilj pri Mariboru. 57

Usnjari 1 ali 2 delavcem se sprejmeta s hrano in stanovanjem; plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov Josip Prašnikar, strojarski mojster, Izlake-Medija, postaja Zagorje ob Savi. 1–256

Trgovina

emajlirane, porcelanaste, steklene in kuhinjske posode iz vlitga železa se priporoča cenjenemu občinstvu ALBERT VICEL, Maribor, Glavni trg štev. 5.

Na debelo!

Na drobno!

DOBRO IN PO CENI

kupite edino pri tvrdki

JAKOB LAH

Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, čevlje, dežnice, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.

Najceneje

1–842

Solidno!

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica štev. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

4¹/₂ 0/0